

KESKKONNAMINISTEERIUM

Raadamisest ja metsade seisundi halvenemisest vabade kaupade määrus

Rauno Reinberg
Metsaosakonna nõunik

21.03.2023

Ettepaneku põhjused

- Aastatel 1990–2020 (FAO) on maailmas kadunud **420 miljonit hektarit** metsa, mis on **EList suurem ala** .
- Märkimisväärne **osa sellest metsade raadamisest on seaduslik** (Forest Trends.)
- 90% raadamisest on põhjustatud **põllumajandusmaa laiendamisest** (FAO), mis on eelkõige seotud mitmete toorainetega.
- **EL on suur kaupade tarbija**, mis on seotud raadamise ja metsade seisundi halvenemisega.

Määruse eesmärgid

ÜLDINE

Minimeerida ELi panust metsa hävitamise ja metsa seisundi halvenemisse kogu maailmas

(vähendades seega ülemaailmset metsa raadamist ja metsa seisundi halvenemist samuti kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemist)

Konkreetne

Vähendada riski et metsade raadamisega ja seisundi halvenemisega seotud tooted jõuavad Euroopa Liidu turule või eksporditakse

Suurendada ELi nõudlust seaduslike ja raadamisest vabade kaupade ja toodete järele ning nendega kauplemist

Teekaart: seadusandlik ja rakenduslik

- **November 2021:** komisjoni ettepanek (COM/2021/706 lõplik)
- **Juuni 2022 :** nõukogu üldine lähenemisviis
- **September 2022:** Euroopa Parlamendi resolutsioon
- **Detsember 2022:** esialgne poliitiline kokkulepe EP ja nõukogu vahel
- **Mai-juuni 2023** (indikatiivne) : jõustumine
- **Detsember 2024** (indikatiivne) : kohustuste jõustumine käitajate jaoks (juuni 2025 väikeettevõtete puhul)

Põhielemendid [1]

- **Hoolsuskohustus** (kohustuslik) kõigile ettevõtjatele, kes viivad tooteid ELi turule või ekspordivad neid EList
  - ELi turule lubatakse või sealt eksporditakse ainult selliseid **tooteid**, mis on **raadamisvabad ja seaduslikud** – need peavad olema kaetud **hoolsuskohustuse avaldusega**
  - Põhineb **rahvusvaheliselt mõistetel** (FAO)
  - Peamised kohustused, mida kohaldatakse **ettevõtjatele ja kauplejatele, kes ei ole VKEd**
  - **Range jälgitavus**, mis seob kauba maatükiga, kus see toodeti
  - **Seaduslikkus**: tooted peavad olema seaduslikud vastavalt tootjariigi seadustele, sealhulgas inim- ja tööõigusele.

Põhielemendid [2]

- **Valitud kaubad:** palmiõli, soja, puit, veised, kakao, kohv, kumm ja mõned sellest saadud tooted (nt šokolaad, mööbel, rehvid, trükitooted)
- **Mittediskrimineerimine:** määrust kohaldatakse nii kodumaal toodetud kui ka imporditud kaupade ja nendest saadud toodete suhtes
- **Järkjärguline ulatus** – hõlmab esialgu valitud kaupu ja nendest saadud tooteid; kavas regulaarselt uuendada
- **„Cut-off date e lõppkuupäev” on 31. detsember 2020** : kooskõlas UN SDG 15.2-ga, mille eesmärk on minimeerida turuhäireid väiketalunike jaoks ja hõlbustada satelliitseiret

Põhielemendid [3]

- **Võrdlusuuring**, mis määrab riikide või piirkondade **riskitaseme** vastavalt metsade raadamise riskile – standardne (vaikimisi), madal ja kõrge
- **Konkreetsed kohustused operaatoritele** – lihtsustatud hoolsuskohustus madala riskitaseme jaoks (nõutav on endiselt teabe kogumine, kuid mitte riskide hindamine ja maandamine)
- **kontrollide miinimumtase** (9%, 3% ja 1%, olenevalt riskitasemest)
- **Uuesti läbivaatamine:** Muu metsamaa e OWL (üks aasta); muud ökosüsteemid, kaubad, tooted ja finantsasutused (kaks aastat); teised (viis aastat)

Põhielemendid [4]

Koostöö partnerriikidega:

- Määrus on osa laiemast poliitikast, mis on sätestatud 2019. aasta teatises ELi meetmete tõhustamise kohta maailma metsade kaitsmiseks ja taastamiseks.
- Hõlmatud kaupade ja toodete import – **85 miljardit eurot aastas**
- Ei **mingit keeldu** ühegi riigi või kauba suhtes
- Komisjon **tihendab koostööd** tagamaks, et ELi partnerid saavad kasu uutest ELi eeskirjadest
- Nt **Cocoa Dialogue, AI-Invest Verde, KAMI Project, Forest Partnerships jne.**
- Komisjon tihendab ka koostööd **tarbijatega** sellistes **riikides** nagu Hiina ja USA, aga ka rahvusvahelistel foorumitel

Komisjoni ettepanekut on täiendatud

- **Reguleerimisala** : kumm, täiendavad puidutooted (süsi, trükitud paber, istmed), palmiõli derivaadid ja konserveeritud liha
- **Degraderumise def.:** looduslikult uuenevate metsade muutmine istandikeks ja ürgmetsade muutmine istutatud metsadeks
- **Geolokatsioon:** üle nelja hektari suurustel aladel täiendavad asukoha tuvastamise nõuded (kohustuslik)
- **Tõhususe pakett** : tarneahelas madalamal asuvad ettevõtjad ja suured kauplejad kasutavad hoolsuskohustuse viitenumbreid
- **Kontrollide lävi** : 9%, 3% ja 1%, olenevalt võrdlusuuringuga määratud riskitasemest
- **Jõustumine** : 18 kuud (väikeettevõtete puhul 24 kuud)

Rakendusülesanded

- **Infosüsteem** : IT arendused, rakendusaktid, mis olemas ja toimivad (jõustumise ajaks)
- **Võrdlusuuringud**: rakendusakt
- **Suunised** : ettevõtjatele ja kauplejatele, pädevatele asutustele teatud mõistete kohta
- **Läbivaatamine** : mõjuhindamine ja seadusandlik ettepanek (vajadusel)
  - Esimene läbivaatamine: muu metsamaa (üks aasta pärast jõustumist)
  - Teine ülevaade: kaubad, tooted, muud ökosüsteemid, finantsasutused (kaks aastat pärast jõustumist)
  - Kolmas läbivaatamine: väiketalunikud, kaubandust hõlbustavad vahendid, halvenemine, kõrvalehoidmine jne (viis aastat pärast jõustumist)

Teavitustegevused

- **Teabetunnid EL-i delegatsioonidele** : EUDEL-i varustamiseks küsimuste lahendamiseks partnerriikides
- **Teabetunnid kolmandate riikide suursaadikutele** : eesmärk on selgitada määrusi ja käsitleda küsimusi
- **Kohalikud seminarid kolmandates riikides**: selgitada määrusi kohalikele ametnikele ja sidusrühmadele
- **Laialdane suhtlus kolmandate riikidega**: kahepoolsed kohtumised tehnilisel ja poliitilisel tasandil
- **Missioonid ja asjakohased mitmepoolsed foorumid**: teave ja arutelu metsade hävitamise ja metsade seisundi halvenemise kohta
- **Metsade hävitamise platvorm** : suhtluse ja rakendamise peamine foorum

Oodatud tulemused

- **EL vastab kodanike nõudmistele** ja garanteerib, et ostetud tooted ei aita kaasa metsade hävitamisele kogu maailmas
- **EL vähendab oma panust ülemaailmsesse metsade hävitamisse** – säästab aastas vähemalt 32 miljonit tonni süsinikku
- **EL on ülemaailmsel tasandil teejuhiks**, püüdes ohjeldada tarbimisest tingitud metsade hävitamist, innustades teisi tegutsema
- **EL julgustab partnerriike tõhustama oma metsade kaitset** määruses sätestatud koostööprogrammide, võrdlusuuringute süsteemi ja turustiimulite kaudu, luues säästvatele põllumajandustootjatele kogu maailmas **uusi ärivõimalusi**.

Kokkuvõtteks

- Määrus mõjutab tarnijaid nii ELis kui ka välismaal
- Kõik asjaomased turuosalised peavad valmistuma **2024. aasta lõpuks** – kõige kiiremad kohanejad saavad konkurentsieelise
- EL on valmis tegema tihedat koostööd ja toetama partnerriikide jõupingutusi, et edendada üleminekut säästvale põllumajandustootmisele, säästvale metsamajandamisele ning läbipaistvate ja jätkusuutlike tarneaahelate arendamisele.
- Määrus põhineb järgmistel **põhimõtetel** :
  - Läbipaistvus, vastutus ning usaldusväärne teaduslik ja metodoloogiline alus
  - Kooskõla kokkulepitud **rahvusvaheliste kohustustega**, eelkõige metsade hävitamise peatamine 2020. aasta detsembri tasemel kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga 15
  - **Mittediskrimineerimine** , kuna see kohtleb võrdselt kodumaiseid ja imporditud kaupu ja tooteid ning hõlmab nii importi kui ka ekspordi.

Aitäh!

EP JA NÕUKOGU MÄÄRUS, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010

https://ec.europa.eu/environment/publications/proposal-regulation-deforestation-free-products_en

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0706&from=EN>